

زیبایی شناسی حماسه عاشورا

سید محمود ظهیری

WWW.IR.C.I.R
INFO@I.R.C.I.R

زیبایی شناسی حماسه عاشورا سید محمود طاهری

سرشناسه: طاهری، سیدمحمود - ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور: زیبایی شناسی حماسه عاشورا: تهیه کننده مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما
مشخصات نشر: قم: صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ۳۳۵ ص: ۱۴۱۵×۲۱۵، ۱۰۰۰۰۰ ریال، ۲-353-514-978-I.S.B.N

وضعیت فهرست نویسی: فیا
نادداشت: کتابنامه ص [۲۱۷] - ۳۳۵، همچنین به صورت زیر نویس
موضوع: حسین بن علی علیه السلام، امام سوم، ۶۱-۴۰ ق.
موضوع: عاشورا
موضوع: زیبایی شناسی - حماسه‌های مذهبی - اسلام
موضوع: واقعه کربلا، ۶۱ ق.
شناسه افزوده: صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های اسلامی
رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۳ / ۹۱۵۲ ط: ۴۱۰۵ HP
رده بندی دیویی: ۲۹۷، ۹۵۳۴
شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۳۳۷۹۴

تهیه کننده و ناشر: مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما

صحفه آرا: محمد صادقی

چاپ: اول / ۱۳۹۳

شمارگان: ۶۰۰ جلد

شابک: ۲ - ۳۵۳ - ۵۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

کلیدواژه حق چاپ و نشر محفوظ است

نشانی: قم، پستوار امین، مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما
تلفن: ۳۲۹۱۵۵۱۱ - ۲۵ - دورنگار: ۳۲۹۱۵۵۱۰

تهران: خیابان جام جم، ساختمان شهید رهبر، طبقه زیر زمین
تتق: ۲۲۰۱۴۷۳۸ - ۲۱ - شماره: ۲۲۱۶۴۹۹۷

دفتر خراسان: مشهد، خیابان امام خمینی علیه السلام، جنب باغ ملی، ساختمان صدا، طبقه سوم
تتق: ۳۲۲۱۵۱۰۸ - ۵۱ - شماره: ۳۲۲۱۵۱۰۶

فهرست مطالب

۱۱	دیباچه
۱۳	مقدمه
۱۷	فصل اول: مبانی نظری زیبایی‌شناسی
۱۹	بخش نخست: زیبایی‌شناسی
۱۹	۱. چیستی زیبایی
۲۵	۲. انواع زیبایی
۲۹	۳. زیبایی در آیات و روایات
۳۸	۴. فطری بودن گرایش انسان‌ها به «زیبایی»
۴۰	۵. ضرورت وجود زیبایی در زندگی بشر
۴۲	۶. نگاهی به پیشینه توجه به عنصر زیبایی و بحث درباره آن
۴۵	۷. زیبایی جهان هستی و انسان
۵۱	۸. خداوند، زیبا و سرچشمه زیبایی‌ها
۵۴	بخش دوم: حماسه عاشورا و موضوع زیبایی‌شناسی
۵۴	۱. تأملی در سمت و سوی بحث زیبایی‌شناسی حماسه عاشورا
۵۵	۲. نقش زیبایی‌ها در جاودانگی عاشورا
۵۸	۳. نهضت عاشورا به مثابه هنر
۶۱	۴. شناخت زیبایی‌های عاشورایی به قرینه تقابل

۵. تأملی در جمال «صورت» در واقعه عاشورا ۶۲

۶. ضرورت بحث از زیبایی‌های حماسه عاشورا ۶۶

فصل دوم: زیبایی‌های حماسه عاشورا ۶۹

بخش اول: زیبایی‌های حتی ۷۱

الف) خطابه‌ها ۷۱

ب) شعر ۷۶

ج) رجز ۸۴

د) زیبا سخن گفتن، حتی با دشمنان و مخالفان ۸۸

هـ) دعا و نیایش (از منظر الفاظ و موسیقایی آن) ۹۲

و) تلاوت قرآن ۹۵

بخش دوم: زیبایی‌های معنوی (اخلاقی و رفتاری) ۹۸

الف) عشق ۹۸

ب) رضا ۱۰۳

ج) احسان ۱۰۸

د) اخلاص ۱۱۲

هـ) دانش نسبت به اقدام خود ۱۱۵

و) ایجاد تناسب میان رفتار و پیشینه درخشان خانوادگی (آباء و اجدادی) ۱۱۸

ز) ادب ۱۱۹

ح) ایثار ۱۲۳

ط) حلم و بردباری ۱۲۶

ی) صبر و شکیبایی ۱۲۸

ک) فتوت و جوانمردی ۱۳۲

ل) اهتمام به نماز ۱۳۷

م) امر به معروف و نهی از منکر ۱۴۰

ن) اهتمام به حق الناس و حقوق مالی دیگران ۱۴۴

۱۴۶.....	ص) وفاداری.....
۱۴۹.....	ع) آزادی.....
۱۵۵.....	ق) آزادی در انتخاب راه.....
۱۵۹.....	ض) شهادت.....
۱۶۳.....	ق) خدادینداری (لقاءالله).....

فصل سوم: زیبایی‌های عاشورا محور تلاطم بخش به حماسه عاشورا..... ۱۶۹

۱۷۲.....	۱. شعر.....
۱۷۶.....	الف) شعر حماسی.....
۱۸۰.....	ب) مدیحه.....
۱۸۱.....	ج) اشعار عرفانی.....
۱۸۵.....	د) مرثیه.....
۱۹۲.....	۲. روضه.....
۱۹۶.....	۳. سخنرانی و سخنوری.....
۲۰۰.....	۴. منبر.....
۲۰۱.....	۵. خوش‌آوازی.....
۲۰۱.....	۵ - ۱. خوش‌آوازی در مداحی.....
۲۰۸.....	۵ - ۲. خوش‌آوازی در روضه‌خوانی.....
۲۰۹.....	۶. موسیقی.....
۲۱۸.....	۷. تعزیه.....
۲۲۵.....	مؤلفه‌ها و عناصر تعزیه.....
۲۴۰.....	۸. سینه‌زنی.....
۲۴۶.....	۹. گریه.....
۲۴۷.....	الف) گریه ناشی از علاقه طبیعی انسان به خود و متعلقات خود.....
۲۴۷.....	ب) گریه‌ای که ریشه در اعتقادات دارد.....
۲۴۸.....	ج) گریه‌ای که از فضیلت‌طلبی و کمال‌خواهی ناشی می‌شود.....

۲۴۸.....	د) گریه بر مظلوم.....
۲۵۲.....	۱۰. نقاشی.....
۲۵۷.....	۱۱. پرده‌خوانی.....
۲۵۹.....	۱۲. نگارگری.....
۲۶۲.....	۱۳. پرچم.....
۲۶۳.....	۱۴. خوش‌نویسی و خطاطی.....
۲۶۷.....	۱۵. قصه‌پردازی و داستان‌نویسی.....
۲۷۱.....	۱۶. مقتل‌نویسی.....

فصل چهارم: رسانه و زیبایی‌شناسی حماسه عاشورا..... ۲۷۹

۲۸۱.....	۱. رسانه و جایگاه و رسالت او در میان جامعه اسلامی ما.....
۲۸۶.....	۲. تأثیر متقابل رسانه و حماسه عاشورا بر یکدیگر.....
.....	۳. رسانه و اصلاح نگرش مخاطبان درباره شادی و غم (به مناسبت پرداختن به حماسه عاشورا).....
۲۸۸.....	
۲۹۳.....	۴. رسانه و رسالت آن در برابر ساحت زیبایی‌شناختی حماسه عاشورا.....
۲۹۴.....	۵. رسانه و نگاه زیبایی‌شناسانه به حماسه عاشورا.....
۲۹۷.....	۶. رسانه و تجسم دادن به زیبایی‌های نادیدنی حماسه عاشورا.....
۳۰۱.....	۷. موضوعات پیشنهادی برای رسانه و برنامه‌سازان صدا و سیما.....
۳۰۱.....	۷-۱. موضوعات راهبردی:.....
۳۰۲.....	۷-۲. راهکارهای برنامه‌سازی:.....

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری..... ۳۱۱

۳۱۵.....	حُسن ختام.....
----------	----------------

۳۱۷.....	منابع.....
----------	------------

دباجه ۴۰۰

قرن‌ها از قیام حسینی و نهضت خونین کربلا می‌گذرد، ولی نام و یاد این جانفشانی و حماسه آفرینی بر صفحه دل‌ها و دفتر تاریخ، جاودانه می‌درخشد. و حسین علیه السلام آن حقیقت نامیراست در آینه هستی که یاش تا همیشه جاودان و نهضتش چونان پرچمی افراشته بر چکاد تاریخ در اهتزاز خواهد بود.

حماسه عاشورا سرشار از زیبایی‌هاست و برای بشریت همواره درس آموز. درس‌های فراوانی در این حادثه عظیم وجود دارد که باید از لابه‌لای صفحات تاریخ بازخوانی و مرور شود. یکی از منظرها و نگاه‌ها به این تابلوی زیبا، نگاه زیبایی‌شناسی است. حماسه عاشورا زیباست و جلوه‌گر زیبایی‌ها و کربلا آوردگاه انسانیت و جلوه‌گاه انسان‌های متعالی است. توجه دادن مخاطبان به زیبایی‌های عاشورا و نشان دادن برجستگی‌های این تابلوی ماندگار از وظایف رسانه ملی است.

اثر پیش رو که به همت جناب آقای سید محمود طاهری به رشته تحریر در آمده، بر اساس همین دغدغه‌ها و رسالت‌های دینی است.

امید است این اثر مورد استفاده اهالی رسانه ملی قرار گیرد و
راهگشای جویندگان زیبایی‌ها در عظیم‌ترین واقعه بشری باشد.

و من الله التوفیق

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما